

„Jis atsikėlė anksti. Išėjo lydimas mamos, tiesiai į rudens dulksną <...>, dar apsuptas lovytės šilumos ir jausdamas šokolado skonį burnoje, pasuko mokyklos link, gan tvirtai spausdamas ranką virš savo galvytės, žengė greitai greitai <...>, šokinėjanti ant nugaros kuprinė, ir štai mokyklos durys, skubotas bučiny, cementinis kiemas ir juodi kaštonai, pirmieji decibelai... jis susigūžė kiemo kamputyje arba tuoj pat įsisuko į vaikų būrį, – pagal aplinkybes, paskui rintis ir tylą: visi susėdę už liliputiškų stalių, savo kūno judesius sutelkę į vienintelį tikslą – plunksnos judėjimą tuo koridorium žemomis lubomis – eilute!“ (D. Pennac „Kaip romanai“, 2004, p. 40-41).

Ši ištrauka leidžia įsivaizduoti (arba prisiminti), kaip jaučiasi vaikai, pradėję lankyti mokyklą.

Keletas svarbių dalykų tėvams:

- **Nustatykite dienotvarkę.** Vaikas jausis saugesnis ir lengviau išvengs konfliktinių situacijų, jeigu nustatysite dienos tvarką. Jis jausis laimingesnis, jeigu valgymui, miegui, pamokų ruošai ir žaidimams bus skirtas tam tikras laikas.
- **Klausykite atidžiai, ką sako vaikas.** Domėkitės tuo, ką jis veikia ir ką jaučia.
- **Girkite ir skatinkite savo vaiką.** Tikėkitės, kad vaikas gerai elgsis ir skatinkite jį dėti pastangas. Girkite vaiką už gerą elgesį ir stenkitės ignoruoti netinkamą elgesį.
- **Pasaulio stebėjimas vaiko akimis** ir įsivaizdavimas, ką jaučia vaikas, yra raktas, kuris padeda suprasti jo elgesį. Prisiminkite, kaip jautėtės, kai buvote vaiku ir koks nesuprantamas atrodė suaugusiųjų pasaulis, kai galvojote, jog su Jumis elgiamasi neteisingai.

Sėkmės!

Parengė mokyklos psichologė
Asta Petrulienė
239 kab.

(Šaltinis „Aš ir psichologija“ 2012/05)

Į mokyklą – be baimės!

**Kas kelia nerimą būsiamiems
pirmokams ir jų tėveliams?**

Tai, ko nežinome, mums kelia baimę ir nerimą. Ir pradinukams, ir suaugusiesiems. Įsivaizduokite, kaip jaučiatės prieš kokią kelionę, apie kurią nieko nenutuokiate, bet viena ausimi girdėjote, jog bus puiku, o kita – kad nieko gero. Taigi, būsimiems pirmokams ruošiantis į mokyklą, nerimauja ir jie, ir jų tėveliai.

Ar iš tikrųjų vaikai nori eiti į mokyklą?

Dauguma vaikų siekia tapti savarankiškesni. Juk šalia atsiranda vis daugiau mažesnių, kuriems galima pavadovauti. Mokykla dvelkia tam tikra laisve: nebereikia miegoti po pietų, privalomai visko suvalgyti ir žaisti tik aptvertoje teritorijoje. Vaiko akimis tai pakilimas į aukštesnį socialinį statusą. Labai gerai, jei ir aplinka padeda suvokti, kad jis jau tapo pakankamai didelis. Leiskime jam pačiam rinktis kuprinę, mokyklines priemones, nes taip skatinsime priimti savarankiškus sprendimus.

Kita vertus, su vaiku tenka pasikalbėti ir apie žodį „reikia“. Kartais tikrai sunku juos įtikinti, ypač jeigu vaikai paklausia: „Kam man ta mokykla?“ Svarbu atkreipti dėmesį, su kokia situacija susidūrę jie pradeda to klausti – tada bus aiškiau, kas juos neramina ir bus galima apie tai pasikalbėti.

Kokių socialinių dalykų būsimąjį pirmoką turėtų išmokyti tėvai?

Kartu gyvendami tų dalykų po truputį mokome: apsirengti, pasisveikinti, atsisveikinti, pereiti gatvę, paprašyti pagalbos, padėti kitam. Vaikas turi tapti kiek įmanoma savarankiškesnis.

Dėl ko labiausiai nerimauja būsimieji pirmokai?

Pagrindinė priežastis – kad juos vertins. Mokykloje esi lyginamas su kitais. Pradedama baimintis: ar sugebėsiu būti pakankamai geras, ar būsiu geriausias? Tik vieni apie tai kalba, kiti ne, tretį ima kitaip elgtis.

Sulaukus šešerių septynerių metų imama vis labiau tolti nuo tėvų, tampa svarbūs draugai, formuojasi pirmosios socialinės grupės. Tad kartais problema būna ne akademiniai dalykai, o santykiai su bendraamžiais. Baiminamasi, ar susirasiu draugų, ar tapsiu gerbiama kolektyvo dalimi. Taigi kartais visai gerai, jei į vieną klasę eina keli vaikai iš tos pačios darželio grupės.

Jeigu vaikas nenoriai eina į pirmą klasę?

Jeigu matome, kad vaikas pavargęs, kartais galima leisti patingėti, padaryti pertraukėlę susitariant, kad po jos vėl reikės grįžti prie nebaigtų darbų. Nereikėtų orientuotis į pažymius ar įvertinimus, ypač jeigu tai dar ne pažymiai, o žoninis vertinimas ar simboliai. Mes dažniausiai teiraujamės: „Kaip sekėsi, kokius pažymius gavai?“ Rekomenduojama klausti: „Ką naujo šiandien mokykloje sužinojai?“ Kitaip tariant, orientuotis ne į vertinimą, o ko ten einama. Akcentuoti, ypač pirmaisiais metais, pastangas: „tu šiandien labiau stengeisi“, „padarei pats“. Arba priešingai: „Man labai liūdna, kad tuo nesusidomėjai“, „manau kitą kartą tau pavyks“. Ir jokių būdu nesakyti „tu blogas, kvailas“. Gaunant daug neigiamų pastabų, sumažėja, o kartais ir visai dingsta domėjimasis mokymosi veikla.

